

Sygn. akt I KS 4/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz (przewodniczący)

SSN Barbara Skoczowska (sprawozdawca)

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

Protokolant Anna Kuras

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 9 marca 2022 r.,
w sprawie **sierż. rez. W. S.** oskarżonego z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 271 § 1
k.k.,
skargi obrońcy oskarżonego,
od wyroku Wojskowego Sądu Okręgowego w W.,
z dnia 26 października 2021 r., sygn. akt SA (...),
uchylającego wyrok Wojskowego Sądu Garnizonowego w W.,
z dnia 11 marca 2021 r., sygn. akt Sg. (...)

**1. uchyla wyrok w zaskarżonej części tj. wobec W. S. oraz
na podstawie art. 435 k.p.k. wobec S. R. i przekazuje sprawę
Wojskowemu Sądowi Okręgowemu w W. do ponownego
rozpoznania w postępowaniu odwoławczym;**

**2. zwraca W. S. kwotę 450 (czterysta pięćdziesiąt) zł
uiszczoną tytułem opłaty od skargi.**

UZASADNIENIE

Wojskowy Sąd Garnizonowy w W. wyrokiem z dnia 11 marca 2021 r., sygn. akt Sg. (...) uniewinnił oskarżonego sierż. rez. W. S. od zarzucanego mu czynu, tj. tego, że „w dniu 22 czerwca 2017 r. na terenie stacji diagnostycznej "M." w R., mieszczącej się przy ul. M. w R. w dowodach rejestracyjnych przyczep wojskowych o nr rej. (...) oraz (...), będących na zaopatrzeniu (...) Bazy Lotnictwa Szkolnego w R., nakłaniał diagnostę do poświadczenia nieprawdy co do okoliczności przeglądów technicznych, które miały znaczenie prawne”, tj. przestępstwa z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 271 § 1 k.k.

Wyrokiem tym został uniewinniony również S. R., któremu zarzucano popełnienie przestępstwa z art. 271 § 1 k.k. polegającego na tym, że w „dniu 22 czerwca 2017 r. na terenie stacji diagnostycznej "M." w R., mieszczącej się przy ul. M. w R. w dowodach rejestracyjnych przyczep wojskowych o nr rej. (...) oraz (...), będących na zaopatrzeniu (...) Bazy Lotnictwa Szkolnego w R., poświadczył nieprawdę, co do okoliczności, mającej znaczenie prawne w dowodach rejestracyjnych, co do wykonania przeglądów technicznych”.

Apelację od wyroku Sądu I instancji wniósł prokurator Prokuratury Rejonowej w W., zaskarżając go w całości co do obu oskarżonych, zarzucając „obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, a to art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k., poprzez dokonanie wybiórczej, dowolnej, sprzecznej z zasadami logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego oraz pozbawionej obiektywizmu oceny dowodów przeprowadzonych w sprawie, przede wszystkim: z wyjaśnień oskarżonych sierż. rez. W. S. oraz S. R., zeznań świadków mjr P. G., K. W., S. W., J. G., A. C. i Ł. L., której konsekwencją były błędne ustalenia faktyczne stanowiące podstawę wyroku, sprowadzające się do uznania, że: oskarżony sierż. rez. W. S. w dniu 22 czerwca 2017 r. przekazał dowody rejestracyjne dwóch przyczep

wojskowych o nr rej. (...) oraz (...) „nieustalonemu żołnierzowi kompanii transportowej”, a następnie odebrał je w tym samym dniu, od tego samego nieustalonego żołnierza z wbitymi pieczętkami o pozytywnym przejściu okresowych badań technicznych, po czym po zakończonej służbie odebrał fakturę za ich przeprowadzenie i przedłożył w macierzystej jednostce, a oskarżony S. R. faktycznie dokonał w ww. dniu okresowych przeglądów technicznych ww. przyczep, przy czym wadliwa ewaluacja Sądu doprowadziła do powstania wątpliwości w rozumieniu art. 5 § 2 k.p.k., które przy prawidłowej ocenie materiału dowodowego powinny zostać usunięte”.

Podnosząc taki zarzut skarżący wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Wojskowy Sąd Okręgowy W. wyrokiem z dnia 26 października 2021 r., sygn. akt SA (...), uchylił w całości zaskarżony wyrok Wojskowego Sądu Garnizonowego w W. i sprawę przekazał temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Skargę na wyrok Sądu odwoławczego wniósł obrońca oskarżonego W. S., zaskarżając go w całości, zarzucając:

1. „naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. polegające na niewłaściwym jego zastosowaniu i przyjęciu, że w przedmiotowej sprawie konieczne jest powtórne przeprowadzenie postępowania dowodowego, gdyż tylko całokształt okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej może stanowić podstawę wyroku, jak również niezbędne jest powtórzenie postępowania w szerszym zakresie, skoro wbrew twierdzeniu Sądu II instancji postępowanie dowodowe zostało przeprowadzone w sposób kompletny, a zebrany materiał dowodowy potwierdził bezzasadność zarzutów stawianych oskarżonemu W. S., co skutkowało nieuzasadnionym uchyleniem wyroku w całości i przekazaniem sprawy Sądowi I Instancji do ponownego rozpoznania,

2. naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. polegające na niewłaściwym jego zastosowaniu, iż prawidłowe było uchylenie w całości wyroku Sadu I instancji i przekazanie sprawy Sądowi I Instancji do ponownego rozpoznania, skoro nie występują wypadki wskazane art. 439 § 1 k.p.k. bądź art. 454 k.p.k. oraz nie jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości, co skutkowało nieuzasadnionym uchyleniem wyroku w całości i przekazaniem sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania”.

Wskazując na takie zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie go właściwemu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Prokurator Prokuratury Rejonowej w W. w odpowiedzi na skargę wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga obrońcy oskarżonego W. S. okazała się zasadna i zasługuje na uwzględnienie.

Istotę zarzutów zawartych w skardze stanowi brak podstaw do uchylenia przez Wojskowy Sąd Okręgowy w W. wyroku Wojskowego Sądu Garnizonowego w W. z dnia 11 marca 2021 r., sygn. akt Sg. (...) i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Zdaniem skarżącego w sprawie oskarżonego W. S. nie zaktualizowała się żadna z przesłanek zawartych w art. 437 § 2 k.p.k., która dawałaby podstawę do takiego rozstrzygnięcia Sądu odwoławczego, bowiem w sprawie zebrano i oceniono materiał dowodowy w sposób kompleksowy i wystarczający.

Z zaledwie kilkuzdaniowego uzasadnienia zaskarżonego wyroku Sądu odwoławczego wynika, że uchylenie wyroku Sądu I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania okazało się konieczne z uwagi na treść art. 410 k.p.k., zgodnie z którym podstawę wyroku stanowić może tylko całokształt okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej. Sąd odwoławczy podkreślił, że do naruszenia art. 410 k.p.k. w sprawie doszło ze względu na fakt, że Sąd I instancji na rozprawie w dniu 6 lutego 2020 r. przesłuchał świadka J. G. oraz odczytał jego zeznania z postępowania

przygotowawczego, jednak pominął je przy wyrokowaniu, choć „nie pozostawały dla sprawy neutralne” (s. 3 uzasadnienia).

Zgodnie z treścią art. 539a § 3 k.p.k., skuteczność skargi od wyroku sądu odwoławczego, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, jest uzależniona od wykazania, że wydanie przez sąd odwoławczy orzeczenia kasatoryjnego naruszało art. 437 k.p.k., a zatem że nie zachodziła konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości lub nie zachodził wypadek określony w art. 454 k.p.k. albo że przy wydaniu tego orzeczenia wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k. (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2021 r., sygn. akt IV KS 15/21).

Skarżący słusznie wskazuje, że Sąd odwoławczy niezasadnie zastosował w sprawie art. 437 § 2 k.p.k. i uznał, że wyrok Sądu I instancji należało uchylić i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania. W przypadku orzeczenia Wojskowego Sądu Garnizonowego w W. nie wystąpiła jakakolwiek z bezwzględnych przyczyn odwoławczych opisanych w art. 439 § 1 k.p.k., nie zachodził również wypadek określony w art. 454 k.p.k., gdyż Sąd odwoławczy nie wskazał na okoliczności uzasadniające takie rozstrzygnięcie. Nie wystąpiła również konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości. Przesłanka ta bowiem aktualizuje się jedynie wtedy, gdy w postępowaniu pierwszoinstancyjnym doszło do takiego naruszenia norm prawa procesowego, które w realiach konkretnej sprawy podważa rzetelność całego tego postępowania, co przemawia za powtórzeniem (przeprowadzeniem na nowo) wszystkich czynności procesowych składających się na przewód sądowy w sądzie I instancji (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2019 r., sygn. akt I KZP 3/19; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2021 r., sygn. akt V KS 2/21). Wypada przy tym podkreślić, że przesłanka „konieczności przeprowadzenia na nowo przewodu w całości” stanowi wyjątek od zasady „czystego modelu apelacyjnego”, w związku z czym należy ją wyklądać wąsko. W konsekwencji opisuje ona przypadki, gdy sąd I instancji w ogóle nie ujawnia żadnych dowodów, na których opiera wyrok, albo wszystkie te dowody zostały nieprawidłowo przeprowadzone (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2020 r., sygn. akt IV KS 32/20).

Jak już wskazano wyżej, Wojskowy Sąd Okręgowy w W. w niniejszej sprawie uznał, że o konieczności przeprowadzenia na nowo przewodu w całości zdecydował fakt pominięcia przez Sąd I instancji zeznań J. G.. Z akt sprawy wynika, że świadek ten był przesłuchiwany w postępowaniu przygotowawczym w dniu 20 grudnia 2018 r. w związku z dokonaniem przez niego przeglądu pojazdu na stacji kontroli pojazdów w R. w dniu 22 czerwca 2016 r. Świadek zeznał, że nie przypomina sobie, by w trakcie jego obecności na stacji znajdował się tam jakikolwiek pojazd wojskowy; nie znał również diagnosty ani nie pamiętał, czy na miejscu były wówczas inne osoby (k. 327-328 akt). Świadek J. G. składał zeznania także na rozprawie głównej w dniu 6 lutego 2020 r. wskazując, że nie zna ani oskarżonego, ani S. R., tj. diagnosty ze stacji kontroli pojazdów w R.

Analiza uzasadnienia Sądu I instancji wskazuje, że zeznania tego świadka faktycznie nie były przedmiotem jego oceny, co jednak nie zostało podniesione w apelacji prokuratora, który co prawda podnosił zarzut z art. 410 k.p.k., jednakże nie wskazywał w zarzucie na czym miał on polegać, a co do zeznań J. G., zarzucał jedynie ich nieprawidłową ocenę. Podkreślić należy, że również Sąd odwoławczy nie przeprowadził żadnej analizy i oceny zeznań tego świadka, co czyni całkowicie niezrozumiałe jego twierdzenie, że „zeznania tego świadka nie pozostają dla sprawy neutralne”. Sąd ten nie wykazał również, że pominięcie tych zeznań przy ocenie materiału dowodowego miało wpływ na ustalenia faktyczne i powinno skutkować uchyleniem orzeczenia i koniecznością ponownego przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości przez Sąd I instancji.

Należy podkreślić, że Sąd Najwyższy orzekając na podstawie art. 539a § 3 k.p.k. nie może dokonywać oceny merytorycznej zgromadzonego materiału dowodowego ani oceniać, czy zaistniały merytoryczne podstawy do wydania określonego rodzaju wyroku (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2021 r., V KS 13/21).

W tej sprawie - na jej obecnym etapie - nie zostały zatem wykazane na tyle poważne braki i wady dotychczasowego postępowania, aby powodowały one konieczność powtórzenia czynności procesowych dokonanych w toku rozprawy przed Sądem I instancji. Tym samym doszło do naruszenia przez Sąd odwoławczy art. 437 § 2 k.p.k. Ze względu na powyższe racje, należało na

podstawie art. 539e § 2 k.p.k. w całości uchylić zaskarżony wyrok Wojskowego Sądu Okręgowego w W. i przekazać sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Wprawdzie skargę w tej sprawie na wyrok Sądu odwoławczego wniósł jedynie obrońca W. S., jednakże mając na uwadze, iż te same okoliczności były powodem rozstrzygnięcia Sądu odwoławczego również wobec S. R., Sąd Najwyższy mając na uwadze treść art. 435 k.p.k., stosowany w tym postępowaniu zgodnie z art. 539f k.p.k., uchylił zaskarżony wyrok również wobec tego oskarżonego.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak we wstępie.